

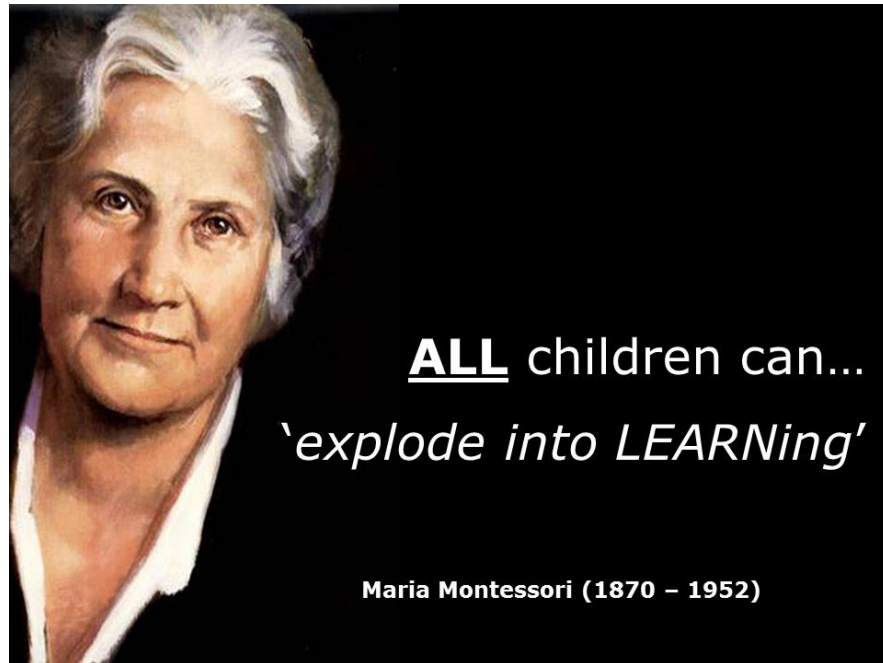
Metoda Montessori – o metodă alternativă de învățămînt

“Să presupunem că v-aș spune că a fost odată o planetă fără școli și fără profesori, unde studiul ar fi o noțiune necunoscută, dar în care totuși locuitorii, care nu ar face altceva decît să trăiască și să se plimbe, au ajuns să știe toate lucrurile și să le asimileze ca și cum le-ar fi învățat; ați crede că romantez? Ei bine, acest lucru, deși pare fantezist, este real. Este modul de a învăța al copiilor. Este drumul pe care ei îl urmează. Învăță totul fără să știe că învață și făcând lucrurile pas cu pas, trec de la inconștient la conștient, mergând întotdeauna pe calea bucuriei și a dragostei.” (Dr. Maria Montessori).

Inițiată de către medicul Maria Montessori, metoda care îi poartă numele este rezultatul unor ani buni de muncă și de observații în mediul preșcolar și școlar, care au condus la crearea unei filosofii educaționale sensibil diferite de cea tradițională. Metoda Montessori se caracterizează, în linii mari, ca o metodă prin care copiii sunt percepuți ca ceea ce sunt de fapt și prin care li se creează un mediu propice dezvoltării potențialului lor spiritual, emoțional, fizic și intelectual, ca membri ai unei familii, ai comunității, ai Universului.

Câți dintre noi nu se plîng adesea, ca părinți, de faptul că nu reușesc să facă față nevoilor de cunoaștere ale copiilor? Câți dintre noi nu dau vina pe sistemul de învățămînt tradițional care, de altfel, are numeroase deficiențe? Există totuși o alternativă la aceste probleme? Metoda Montessori pare să fie una dintre alternativele posibile la sistemul educațional tradițional, bazat pe anumite principii care se perpetuează de la o epocă la alta, indiferent de schimbările care au loc în sistem.

Maria Montessori s-a născut în 1870 și a fost prima femeie care a practicat medicina în Italia. A lucrat în domenii precum psihiatrie, educație și antropologie și a dovedit un interes deosebit pentru educația copiilor. Maria Montessori considera că fiecare copil se naște cu un potențial unic, care trebuie să fie revelat. Cele mai importante contribuții ale sale în domeniul educației copiilor au vizat pregătirea unui mediu natural de învățare pentru copii, observarea copiilor în acest mediu, adaptarea continuă a mediului educativ la nevoile copilului, pentru a-l ajuta să își dezvolte la maxim potențialul fizic, mental, emoțional și spiritual. Dr. Montessori a studiat comportamentul copiilor de diferite rase și culturi, ajungînd la concluzia că legile după care evoluează ființa umană sunt valabile oriunde. Prima instituție deschisă de Maria Montessori, în 1907, pentru educația copiilor, se afla într-un cartier sărac din Roma.

Moștenirea spirituală și materială lăsată de către Maria Montessori a fost perpetuată de fiul acesteia, Mario, care, din 1952 a devenit succesorul la conducerea Asociației Internaționale Montessori, cu sediul în Amsterdam.

Metoda propusă de Maria Montessori este riguros definită din punct de vedere științific, fiind testată și îmbunătățită în permanență, în scopul de a scoate ceea ce e mai bun din ființa umană. Metoda îi învață pe adulți să respecte diferențele individuale, să încurajeze interacțiunea socială și educarea întregii personalități în locul predării unui set anume de informații, în scopul formării deprinderilor.

Principii de bază ale metodei Montessori

<i>Principiile de bază ale sistemului Montessori</i>	<i>Aplicarea</i>	<i>Rezultate</i>
--	------------------	------------------

Principii pedagogice

Libertatea alegerii	Oferă posibilitatea copilului de a-și alege singur activitățile	<p>În rezultatul alegerii:</p> <ul style="list-style-type: none"> • copilul începe să asculte și să înțeleagă mai bine propriile dorințe și sentimente
---------------------	---	---

Set didactic special cu materiale Montessori

Mediul didactic trebuie să conțină toate elementele și să satisfacă necesitățile copiilor din categoria de vârstă selectată.

Materialele trebuie să fie disponibile și gratuite pentru copii, să aibă o logică constructivă clară, să respecte toate condițiile mediului Montessori

Completarea Montessori

Controlul greșelilor

Materialele de control Montessori includ controlul asupra greșelilor, care permite copilului să observe propria greșeală și să o corecteze fără ajutorul unui adult

- învață să facă propriile alegeri
- învață să controleze propria activitate mentală, schimbând desinestător activitatea sa, cât și durata acesteia
- libertatea de alegere dezvoltă inițiativa
- în rând cu respectarea regulii " ai lucrat – fă ordine ", libertatea alegerii dezvoltă responsabilitatea la copil
- dezvoltarea multilaterală a copilului în toate domeniile de activitate mentală
- eficacitate maximă de asimilare a informației propuse în materialele didactice
- logica pătrunzătoare a mediului Montessori, atunci când lucrul într-o zonă didactică (de exemplu, tactilă) contribuie maxim la lucrul eficient într-o altă zonă (matematică)
- formarea respectului de sine la copil
- dezvoltarea activității de căutare și inițiativei la copil
- auto-controlul
- dezvoltarea funcțiilor analitice de activitate mentală, atunci când copilul este capabil de a detecta și corecta propriile

Cadrele didactice (pedagogii) – au o pregătire specială, după metoda Montessori.

Cunoașterea așa-numitor prezentări de materiale
Fiecare material din mediul Montessori are o prezentare clară (modalitate de prezentare copilului)

Reguli de lucru într-un mediu Montessori

Respectarea regulilor:

- fă ordine după lucru
- lucrul pe covorașe
- în clasă se deplasează în liniște
- libertatea ta se termină acolo unde începe libertatea altuia

- greșeli
- manifestarea sensibilității în cazul în care copilul este angajat într-o activitate nu pentru evaluarea adulților și nu pentru "că nu are ce face", dar numai pentru că îl interesează
- asimilarea mai rapidă și eficientă a informației
- posibilitatea asimilării în etape
- dezvoltarea cu precizie a percepției
- dezvoltarea de concentrării atenției
- dezvoltarea memoriei și capacității de lucru conform unui model
- dezvoltarea logicii (atunci când fiecare acțiune ulterioară nu poate avea loc fără cea anterioară)
- respectarea curățeniei
- capacitatea de a-și organiza locul de muncă
- capacitatea de utilizare rațională a spațiului
- capacitatea de a-și asuma responsabilitate pentru propriile alegeri
- necesitatea de completare a acțiunii (când o acțiune nefinisată creează disconfort copilului)
- dezvoltarea abilităților sociale și de adaptare, respectarea drepturilor altora etc.

<p>Diferite categorii de vîrstă</p>	<p>Este necesară prezența tuturor categoriilor de vîrstă într-un anumit interval.</p> <p>Faceți conexiuni între copii, în orice activitate, unde ajutorul unui adult poate fi înlocuit cu cel al unui copil.</p>	<p>Respectarea regulilor antrenează aptitudini de adaptare la copil (în măsura în care este gata să accepte regulile societății), promovează dezvoltarea auto-disciplinei.</p> <ul style="list-style-type: none"> • dezvoltarea înaltă a competențelor sociale și de adaptare, prin experiența comunicării cu diferite vârste (contacte cu colegii, copii mai în vîrstă și mai mici) • copiii sunt încurajați să învețe, să colaboreze și să se ajute reciproc • dezvoltarea unui sentiment de ajutor reciproc • cei mai mici au posibilitatea de a învăța de la cei mai mari • cei mai mari obțin abilități de lider, își satisfac necesitatea sentimentului de auto-valoare, dezvoltă sentimentul responsabilității <p>Acest tip de lucru contribuie la:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dezvoltarea încrederii în sine, independenței • satisface necesitatea sentimentului de auto-valoare • dezvoltarea activității cognitive a copilului, dragostea de învățare • abilitatea de a pune întrebări și de a răspunde la acestea • previne teama de a vorbi
<p>Copiii - participanți activi în procesul de învățare</p>	<p>De multe ori nu adultul învață copiii, ci copiii între ei</p> <p>Copiii pregătesc informații (caută, aleg informațiile necesare și interesante) pe diverse teme și povestesc colegilor</p>	<ul style="list-style-type: none"> • dezvoltarea încrederii în sine, independenței • satisface necesitatea sentimentului de auto-valoare • dezvoltarea activității cognitive a copilului, dragostea de învățare • abilitatea de a pune întrebări și de a răspunde la acestea • previne teama de a vorbi

în public

- capacitatea de a transmite informații către alții, capacitatea de a asculta și cea oratorie

Principii psihologice

	Ajută-mă să fac singur!		<ul style="list-style-type: none"> • încrederea în propriile forțe<ul style="list-style-type: none"> • independență • hotărâre • asimilarea mai intensă a diferitor abilități • formarea respectului de sine • satisfacerea necesității de maturizare
Nu face pentru copil ceea ce poate face singur	Tot ceea ce un copil poate face singur - el va face! Ajutorul adultului trebuie să fie minim.		
Lipsa adultului	Nu oferă evaluări periodice ale copilului și activităților sale estimăriiManifestarea atitudinii prin prisma propriilor sentimente		<ul style="list-style-type: none"> • independența față de evaluarea altcuiva • crearea unei imagini pozitive "EU" • încrederea în sine • capacitatea de a se evalua obiectiv pe sine, acțiunile și munca sa
	Invață copilul singur să evalueze adecvat propriile activități	Copilul lucrează cu materialele doar pentru că el este într-adevăr interesat, dar nu din cauza fricii de pedeapsă sau dorința de o evaluare pozitivă.	
Lipsa concurenței	Nu se compară un copil cu altul! Stimularea dezvoltării la nivelul și calitatea obținută de sine însuși: " Eu-ieri " și "Eu-astăzi", decât " Eu în comparație cu alții".		<ul style="list-style-type: none"> • formarea de stimă de sine pozitivă, o imagine favorabilă " EU" • independență • încrederea în sine

Toate principiile au propriile lor mecanisme pentru realizarea sarcinilor propuse și toate sunt strâns legate între ele. Doar respectându-le putem realiza un veritabil sistem Montessori.

Învățământul de tip Montessori este într-o dinamică permanentă, generată de faptul că fiecare copil are nevoi specifice și, prin urmare, necesită un tratament diferit. Satisfacerea nevoilor fizice, mentale, spirituale și emoționale ale copiilor are ca rezultat faptul că aceștia se joacă și muncesc cu plăcere, învață și creează cu entuziasm. De asemenea, prin această metodă se stimulează dorința copiilor de a-i învăța și ajuta pe alții, tendința de a le păsa de cei din jur și de mediul în care trăiesc. Reușita sistemului Montessori ține de faptul că metodele utilizate vin în sprijinul copiilor, modelându-le nevoile mentale și abilitățile fizice într-un mod natural, mediul în care copiii învață fiind foarte apropiat de modelul societății în care vor trăi ca adulți.

Sistemul Montessori este răspândit în întreaga lume, fiind aplicat atât în școli publice, cât și în școli private. Programul este, de asemenea, aplicat și în școli în care învață copii cu dizabilități. De asemenea, mulți părinți aplică descoperirile Mariei Montessori acasă, în educația zilnică a propriilor copii.

În viziunea Mariei Montessori, profesorul este mai mult un ghid care îi îndrumă pe copii, lăsându-le libertatea de a învăța singuri. Rolul său este de a stimula activitatea acestora, arătându-le cum să folosească obiectele. În timpul lecțiilor, cuvintele și gesturile excesive sunt evitate, accentul fiind pus pe înțelegerea a ceea ce se prezintă. Lecțiile care sunt predate sunt alese în funcție de nevoile copiilor și ele se pot schimba pe parcurs în funcție de evoluția acestora. Profesorul nu intervine în activitatea unui elev, decât atunci când acesta are nevoie de ajutor sau îi deranjează pe ceilalți. Dacă un copil greșește, nu este corectat, ci este pus să reia ceea ce lucrează după un anumit timp, considerându-se că mai are nevoie de timp pentru a asimila conceptul respectiv. Educatorul nu trebuie să îl domine pe copil, ci trebuie să încerce să îi pătrundă în suflet și să îl direcționeze delicat spre lucrurile pe care trebuie să le învețe.

Dr. Montessori a observat că un copil evoluează mai bine dacă i se asigură un mediu propice nevoilor lui. Auto-disciplina intervine prin concentrarea la o activitate continuă și care nu a fost impusă, ci liber aleasă. De aceea, mediul exterior trebuie să fie proiectat astfel încât să asigure dezvoltarea nevoilor copilului. Materialele de lucru trebuie să fie expuse pe rafturi de înălțime potrivită înălțimii copiilor, astfel încât să aibă acces la ele. Mobilierul trebuie să fie adaptat dimensiunilor copiilor și să fie flexibil. Copilul trebuie să aibă libertatea să stea acolo unde dorește. Clasa Montessori conține mai multe zone, în funcție de amplasarea materialelor folosite la o disciplină sau alta. Fiecare material didactic definește un anumit concept. De exemplu, un turn roz alcătuit din zece cuburi de dimensiuni descrescătoare, ilustrează conceptul de dimensiune. Prin felul în care sunt așezate obiectele, prin felul în care copiii sunt

lăsați să le mănuiască, metoda Montessori se axează pe ideea că un copil trebuie să învețe să rezolve probleme independent, dezvoltându-și astfel încrederea în sine.

Sensul metodei dezvoltate de Montessori este de a încuraja copilul spre auto-educație, auto-învățare și auto-dezvoltare. Misiunea adultului – să-l ajute să își organizeze activitățile, să-și urmeze drumul și natura sa!